

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2017. június 12.
(OR. en)

9302/17

ECOFIN 405
UEM 154
SOC 385
EMPL 299
COMPET 402
ENV 501
EDUC 229
RECH 185
ENER 224
JAI 484

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Biz. dok. sz.:	ST 9246/17 ECOFIN 376 UEM 125 SOC 354 EMPL 269 COMPET 371 ENV 471 EDUC 199 RECH 155 ENER 195 JAI 446 - COM(2017) 513 final
Tárgy:	Ajánlás – A TANÁCS AJÁNLÁSA Lettország 2017. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Lettország 2017. évi stabilitási programját

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2017) 513 final bizottsági javaslaton alapuló fenti tanácsi ajánlástervezet több tanácsi bizottság által módosított és jóváhagyott szövegét.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(...)

Lettország 2017. évi nemzeti reformprogramjáról,

amelyben véleményezi Lettország 2017. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

mivel:

- (1) A Bizottság 2016. november 16-án elfogadta az éves növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2017. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2017. március 9–10-én jóváhagyta az éves növekedési jelentés prioritásait. A Bizottság az 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet² alapján 2016. november 16-án elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést, amelyben Lettországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerülne sor. A Bizottság ugyanezen a napon az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott, amelyet az Európai Tanács 2017. március 9–10-én jóváhagyott. A Tanács 2017. március 21-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást (a továbbiakban: az euroövezetre vonatkozó ajánlás).³
- (2) Mivel Lettország pénzneme az euro, továbbá tekintettel a gazdasági és monetáris unió gazdaságainak szoros összefonódására, Lettországnak gondoskodnia kell arról, hogy teljeskörűen és megfelelő időben végrehajtsa az euroövezetre vonatkozó ajánlást, melyet az alábbi 1–2. ajánlás tükröz.
- (3) 2017. február 22-én közzétették a Lettországra vonatkozó 2017. évi országjelentést. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2016. július 12-én elfogadott országspecifikus ajánlások és az előző években Lettországnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzései kapcsán Lettország által elért eredményeket.
- (4) Lettország 2017. április 20-án benyújtotta a 2017. évi nemzeti reformprogramját és 2017. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevételére érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.

² Az Európai Parlament és a Tanács 2011. november 16-i 1176/2011/EU rendelete a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

³ HL C 92., 2017.3.24., 1. o.

- (5) A 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó európai strukturális és beruházási alapok programozását a vonatkozó országspecifikus ajánlások figyelembevételével alakították ki. Az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴ 23. cikke szerint, amennyiben az a vonatkozó tanácsi ajánlások végrehajtásának elősegítése érdekében szükséges, a Bizottság kérheti egy tagállamtól partnerségi megállapodásának és releváns programjainak felülvizsgálatát és az azok módosítására vonatkozó javaslattevét. A Bizottság az európai strukturális és beruházási alapok hatékonyságát és a gondos gazdasági irányítást összekapcsoló intézkedések alkalmazására vonatkozó iránymutatásokban további részletekkel szolgált arról, hogyan alkalmazná az említett rendelkezést.
- (6) Lettország jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához tartozik. 2017. évi stabilitási programjában a kormány azt vetíti előre, hogy az államháztartás egyenlege a 2016. évi egyensúlyi pozícióról egy jelentős adóügyi reform következtében 2017-ben és 2018-ban GDP-arányosan 0,8 %-os, illetve 1,6 %-os hiánnyá romlik, majd ezt követően 2020-ra a GDP 0,5 %-ának megfelelő hiányra javul. A 2017. évi stabilitási program becslése szerint a strukturális egyenleg a 2016-ban a GDP 0,2 %-ának megfelelő értékről 2018-ban várhatóan -1,7 %-ra romlik, majd 2020-ra -0,8 %-ot ér el. Ez a pálya összhangban van a strukturális értelemben a GDP 1 %-ának megfelelő hiányban meghatározott középtávú költségvetési céllal és a nyugdíjreform, valamint az egészségügyi ágazatra vonatkozóan a strukturális reformokról szóló rendelkezés alapján engedélyezett eltérésekkel. Az újraszámított⁵ strukturális egyenlegnek a GDP arányában kifejezett szintje a becslések szerint a 2017. évi -1,9 %-ról 2018-ban -2,3 %-ra nő, majd 2020-ban -0,2 %-ra csökken. A 2017. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság 2017-ben várhatóan a GDP 40 %-a körül marad. A program GDP-növekedésre vonatkozó előrejelzése nagyjából összhangban van a Bizottság 2017. évi előrejelzésével, de 2018 tekintetében kifejezetten optimista.

⁴ Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 23. cikke (HL L 347., 2013.12.20., 320. o.).

⁵ A Bizottság által a közös módszertannak megfelelően, egyszeri és átmeneti intézkedések nélkül újraszámított, ciklikusan kiigazított egyenleg.

- (7) A Tanács 2016. július 12-i ajánlása szerint Lettországnak biztosítania kell, hogy a középtávú költségvetési céltól való eltérés 2017-ben a rendszerszintű nyugdíjreformhoz és az egészségügyi ágazatban végrehajtandó jelentős strukturális reformhoz kapcsolódó engedményekre korlátozódjon. Az említett engedményeket figyelembe véve 2017-ben a GDP legfeljebb 1,0 %-át kitevő mértékű strukturális egyenleg-romlás engedélyezett. A Bizottság 2017. tavaszi előrejelzése alapján Lettország 2017-ben előreláthatólag megfelel a követelménynek. 2018-ban Lettország várhatóan teljesíti középtávú költségvetési célját, figyelembe véve a 2016-ra a rendszerszintű nyugdíjreform, 2017-re pedig a strukturális reform végrehajtásához kapcsolódóan adott engedményeket, mivel az átmeneti eltéréseket egy hároméves időszakban át lehet vinni. A Bizottság 2017. évi tavaszi előrejelzése alapján ez összhangban van a nettó elsődleges államháztartási kiadások⁶ 6,0 %-os nominális növekedésével 2018-ban, ami a strukturális egyenleg GDP-arányosan 0,3 %-os romlásának felel meg. Változatlan politikát feltételezve fennáll annak a veszélye, hogy Lettország jelentős mértékben el fog térni ettől a követelménytől. A Tanács összességében úgy véli, hogy 2018-ban további intézkedésekre lesz szükség a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek való megfelelés érdekében.

⁶ A nettó államháztartási kiadás a teljes államháztartási kiadás, a következők kivételével: kamatkidadások, az uniós programokra fordított azon kiadások, amelyeket teljes mértékben ellentételeznek az uniós alapokból származó bevételek, valamint az álláskeresési ellátásokra fordított kiadások nem diszkrecionális változásai. A hazai finanszírozású bruttó állóeszköz-felhalmozás meghatározása négyéves időszakra való simítással történt. A diszkrecionális bevételi intézkedéseket, illetve a törvényben előírt bevételnövelést figyelembe vették. A bevételi és a kiadási oldalon végrehajtott egyszeri intézkedéseket nettósításra kerültek.

- (8) Lettorszáiban magas a jövedelmi egyenlőtlenség mértéke. A háztartások leggazdagabb 20 %-a a jövedelmének a legszegényebb 20 % jövedelméhez viszonyított aránya a 2015. évi 6,5-ös értékkel a legnagyobbak között volt az Unióban, bár 2016-ban valamelyest mérséklődött. A jövedelmi egyenlőtlenséget tekintve az adózás és a szociális transzferek kifizetése előtti, illetve utáni helyzet közötti különbség uniós viszonylatban a legcsekélyebbek közé tartozik. Lettország adórendszere a többi tagállamhoz képest kevésbé progresszív, ami hozzájárul az egyenlőtlenség magas szintjéhez és a dolgozói szegénységhez. Az alacsony keresetűekre nehezedő adóterhek változatlanul itt a legmagasabbak az Unióban, miközben a növekedést kevésbé visszafogó adók bevételnövelő potenciálját nem aknázzák ki elegendő mértékben. Az adóbevétel GDP-n belüli alacsony részesedése miatt csak szűkös források állnak rendelkezésre a közszolgáltatások fenntartható biztosításához. Jóllehet van némi előrelépés az adókijátszás elleni küzdelem terén, az adózási fegyelem még mindig komoly kihívást jelent. Az ország a 2017-es stabilitási programjában adóreform bevezetését jelentette be. A fő reformintézkedések: a személyi jövedelemadó mértékének 23 %-ról 20 %-ra csökkentése 45 000 EUR éves jövedelemig, a jövedelemtől függő alapjáradék növelése, a visszaforgatott nyereségre vonatkozó 0 %-os társasági adómérték bevezetése és a tőkeadómértékek 20 %-ra való harmonizálása. A reform az országspecifikus ajánlást oly módon veszi figyelembe, hogy az alacsony jövedelműek esetében jelentősen csökkenti az adóéket. Az adóreform azonban alig haladt valamelyest az adózásnak a növekedést kevésbé visszafogó forrásokra történő átcsoportosítása és az adóbevétel GDP-n belüli részesedésének növelésére irányuló szakpolitikai célkitűzés teljesítése tekintetében.
- (9) Az alapvető szociális biztonsági háló gyengesége nagyban hozzájárul a jelentős szegénységhez és az egyenlőtlenséghez, különösen a fogyatékossgal élők és az idősek esetében. A fogyatékossgal élők szegénységi rátája a legmagasabbak között van Európában. A szociális ellátások megfelelősége nem javult 2009 óta, és a nyugdíjak sem nyújtanak hatékony védelmet a szegénységgel és a társadalmi kirekesztődéssel szemben. Bár 2014-ben bejelentették a minimumjövedelem reformját, ennek végrehajtására nem került sor, ami kedvezőtlenül hat a legszegényebb háztartásokra; megemlítendő ugyanakkor, hogy a minimumjövedelem-támogatásra irányuló középtávú tervek már előkészületben vannak.

- (10) A munkaerőállomány csökkenéséből adódóan a foglalkoztatás növekedése gyenge volt, és a munkanélküliségi ráta is csak lassan esett vissza. Kedvezőbbek a foglalkoztatási kilátások a gazdasági tevékenységek központjaiban és a magasan képzett munkavállalók körében, míg a munkanélküliség sokkal elterjedtebb az alacsony képzettséggel rendelkezők és a vidéki területeken élők körében. Ebben az összefüggésben a munkaerő készségi szintjének emelése hozzájárul majd e problémák megoldásához. Még ha javult is a szakképzés vonzereje, az oktatást a jelenlegi készségi igényekhez igazító tantervi reform lassan halad. Lettország létrehozta a munkaalapú tanulásra vonatkozó szabályozási keretet, és végrehajtása során biztosított a szociális partnerek és vállalatok aktív részvétele. Ezen túlmenően a munkanélkülieknek az aktív munkaerőpiaci intézkedésekbe történő bevonása kisebb mértékben valósul meg, mint a többi tagállamban; e helyzet orvoslására intézkedéseket hoztak, amelyeket a továbbiakban is nyomon kell követni. Lettországból továbbra is csekély mértékben vesznek részt az egész életen át tartó tanulásban.
- (11) Jóllehet a lett hatóságok sikeresen kezdeményezték az egészségügyi rendszer releváns reformjait, a betegek által fizetett közvetlen térítések jelentős mértéke, a hosszú várólisták, a közkiadások alacsony szintje és a rossz hatékonyságú szolgáltatás-elosztás mind nehezítik az egészségügyi ellátás igénybevitelét. Mivel a közkiadások kvótákhoz kötöttek, jelentős késedelemmel valósulnak meg a kezelések, és a betegeknek vagy sokáig kell várniuk, vagy az ellátásért nekik kell közvetlen térítést fizetniük; ebből kifolyólag a lakosság jelentős része nem jut hozzá a szükséges egészségügyi ellátáshoz. Lettország megtette a kezdő lépéseket a minőségbiztosítási rendszer reformja érdekében, ugyanakkor folytatni kell az erőfeszítéseket, hogy javulást lehessen elérni mind az egyes betegek, mind a teljes lakosság tekintetében. Van némi előrelépés az egészségügyi rendszer hatékonyságának fokozása terén, de a kórházi ágazat további racionalizálására, valamint a szolgáltatás minősége és a költségek között szorosabb kapcsolatra szükség van, továbbá meg kell könnyíteni a járóbeteg-ellátáshoz és az alapellátáshoz jutást.
- (12) A lett hatóságok rendszeresen igénybe veszik a közbeszerzési eljárásokat az egészségügyi ágazatban megvalósított beszerzéseik során, de további hatékonyságjavulást lehetne elérni az e-közbeszerzés és a központi beszerzések rendszeres használata révén, amelyekkel a közforrások felhasználását még átláthatóbbá és hatékonyabbá lehetne tenni.

- (13) A szabályozás minőségében tapasztalt hiányosságok és a közigazgatás alacsony fokú hatékonysága és eredményessége kedvezőtlenül befolyásolják a vállalkozási környezetet. 2016-ban a kormány a közszféra karcsúbbá és professzionálisabbá tételére irányuló nagyívű reformtervet mutatott be, amelynek célja a hatékonyság javítása létszámleépítéssel és a támogatási funkciók központosításával, továbbá a teljesítmény szempontjának nagyobb érvényesítése a fizetések meghatározásánál és az átláthatóság fokozása. Jóllehet e terv a központi igazgatásra korlátozódik, általa jelentős mértékben lehetne fokozni a hatékonyságot a helyi önkormányzatok szintjén is.
- (14) A korrupció továbbra is hátrányosan érinti Lettország vállalkozási környezetét, az összeférhetetlenség megelőzését szolgáló rendszer pedig változatlanul merev és formális, valamint hiányzik belőle a megfelelő szintű ellenőrzés. Bár a fizetésképtelenségi rendszer reformja alapvetően befejeződött, hatékony végrehajtását szoros figyelemmel kell kísérni annak érdekében, hogy kezelhető legyen a szerkezetátalakítási esetek korlátozott száma és az eszközök alacsony visszanyerési aránya.
- (15) Az elmúlt három évben Lettország bevezette a felsőoktatás és az állami kutatások nagyszabású reformját, mely a kutatóintézetek konszolidálására, valamint eredményeik minőségének és relevanciájának fejlesztésére irányult. A lett állami kutatásfinanszírozás irányítása és szervezeti felépítése továbbra sem hatékony, hiszen a finanszírozással összefüggő funkciók számos intézet között elszórtan oszlanak meg. Az állami kutatás nem hatékony finanszírozásából adódóan a tudományos teljesítmény rendkívül alacsony, szakképzett emberi erőforrásból hiány mutatkozik a köz- és magánszférában egyaránt, továbbá a köz- és magánszféra közötti együttműködés alacsony szintű. Lettország vállalkozói K+F intenzitása továbbra is az egyik legalacsonyabb az EU-ban.
- (16) A 2017. évi európai szemeszter keretében a Bizottság átfogóan elemezte a lett gazdaságpolitikát, és az elemzést közzétette a 2017. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a 2017. évi stabilitási programot és a 2017. évi nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Lettországnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. A Bizottság figyelembe vette nemcsak azoknak Lettország fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szempontoknak a leendő tagállami döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni.

(17) Ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a stabilitási programot, és véleményét⁷ különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi,

AJÁNLJA, hogy Lettország 2017–2018-ban tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Folytasson a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágának követelményeivel összhangban levő költségvetési politikát, azaz 2018-ig érje el középtávú költségvetési célját, figyelembe véve a rendszerszintű nyugdíjreform és a strukturális reformok végrehajtására vonatkozó engedményeket, amely reformok megvalósításához az ország engedélyt kapott az átmeneti eltérésre. Csökkentse az alacsony keresetűek adóterheit azáltal, hogy az adóterhet más, a növekedést kevésbé visszafogó forrásokra csoportosítja át és javítja az adózási fegyelmet.
2. Javítsa a szociális biztonsági háló megfelelőségét és emelje a munkaerő készség szintjét a szakképzés tantervi reformjának felgyorsítása révén. Fokozza a költséghatékonyságot és a javítsa az egészségügyi ellátáshoz jutást, többek között a betegek által fizetett közvetlen térítések és a hosszú várakozási idők csökkentése révén.
3. Fokozza a hatékonyságot és az elszámoltathatóságot a közszférában, elsősorban az adminisztratív eljárások egyszerűsítése és az összeférhetetlenség megelőzésére irányuló szabályozás megerősítése révén, a felszámolók tekintetében is.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*

⁷ Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.